

УДК 658.15

Лахманюк М.-ст.гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МЕТОД УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ЗА СИСТЕМОЮ JUST-IN-TIME

Науковий керівник: к.т.н., доцент Вовк Ю.Я.

Ефективність функціонування підприємства залежить від ефективного використання усіх видів ресурсів, що обумовлює необхідність поступового переходу до єдиної системи управління витратами.

За сучасних умов діяльність виробників повинна бути орієнтована на випуск високоякісної та конкурентоспроможної продукції при максимальному зниженні витрат на її виробництво. Тому особливої уваги потребує метод управління виробництвом за системою JIT («just-in-time», «точно в термін»). Система JIT зародилася в Японії в середині 70-х років в компанії «Тойота». Системи «точно-в-термін» створені для зведення до мінімуму матеріальних запасів виробництва. Існує п'ять кадрових і організаційних елементів, особливо важливих для систем JIT:

- рівномірне завантаження системи;
- система переміщення роботи;
- візуальні системи;
- тісні взаємозв'язки з постачальниками;
- скорочення числа операцій і об'єму діловодства.

Фундаментальний принцип системи JIT - вважати працівників активним капіталом підприємства. Вони мають більше повноважень в ухваленні рішень, чим їх колеги в традиційних системах, але від них відповідно і чекають більшого. Інша характерна ознака цієї системи - спосіб розподілу накладних витрат. Традиційні методи обліку іноді спотворюють розподіл витрат тому, що розподіляють їх на основі безпосереднього відпрацьованого годинника. Властивість систем «точно-в-термін» пов'язано з керівництвом, менеджеру необхідно бути і лідером, і помічником, а не просто віддавати накази. Всіляко заохочуються двосторонні зв'язки між менеджерами і робочими. Основний наголос в системах JIT зроблений на досягнення стабільних, урівноважених робочих графіків. З цією метою, основні виробничі графіки розробляються так, щоб забезпечити рівномірне робоче завантаження виробничих потужностей.

В системах «точно-в-термін» діють дуже тісні зв'язки з постачальниками, які повинні забезпечити часті постачання невеликих партій високоякісних виробів. У традиційній виробничій системі, покупці самі стежать за якістю купленої продукції, перевіряючи партії постачань на якість і кількість, і повертаючи неякісний товар назад постачальникові для доопрацювання і заміни. У цих системах резервного часу практично немає, тому неякісні вироби порушують плавний рух роботи через систему.

Технологічні зміни є найдорожчими серед всіх перерахованих операцій. Системи JIT скорочують витрати, зменшивши число і частоту проведення подібних операцій.

Перевагами системи JIT є зменшення рівня запасів, а відповідно й капіталовкладень; значно менше часу потрібно для закупівлі та збереження матеріалів, тому надійність виконання замовлення збільшується; покращення якості виробництва; зменшення капітальних витрат на утримування складських приміщень для запасів; зниження ризику морального старіння запасів; зменшення обсягів документації.